

LILLA HEMMET

ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1919.

Berättelse över sjukvården.

Av dr Karl Marcus.

Året 1919 måste tyvärr betecknas som ett av de besvärligaste, Lilla Hemmet haft att genomkämpa. Smittosamma sjukdomar av flera slag hava nämligen under detsamma utbrutit och i avsevärd grad försvårat sjukvården samt efterlämnat kännbara följder för åtskilliga av barnen med hänsyn till deras allmänna hälsotillstånd och sorgligt nog förorsakat flera dödsfall.

Den vid årsskiftet härjande *influensaepidemien*, som omnämnes i årsberättelsen för 1918 och som började i slutet av december detta år, angrep under januari 1919 ytterligare 13 barn. Av dessa voro 10 blott lindrigt angripna, men 3 avledo, alla i lunginflammation.

I mitten av samma månad yppade sig fall av *difteri*. Sammanlagt 7 barn angrepos och avfördes till Epidemisjukhuset. Alla fallen voro dock dess bättre lindriga, inga dödsfall inträffade denna gång, och de små patienterna voro inom kort tid tillbaka på Lilla Hemmet, den sista i början av mars. I april inträffade ett nytt fall, i juni ett och i december två, ett med dödlig utgång. Ett par av barnen äro sannolikt bacillbärare, men bliva tydligen en fara för omgivningen först när någon av densamma blivit nedsatt av annan tillfällig sjukdom. Det vore naturligtvis rättast att utskryva sådana smittobärare, men då detta stöter på mycket stora praktiska svårigheter och Lilla Hemmet ej är försett med lämpliga lokaler för isolering, har sådan åtgärd icke kunnat företagas. Beträffande provtagning "en masse" och andra mått och steg mot smittans spridning hava dessa skett i samråd med Epidemisjukhusets överläkare, vilken beredvilligt ställt sin rika erfarenhet till förfogande.

Slutligen bör omnämnas, att i oktober 7 av barnen angrepos av *kikhosta*, vilken sjukdom ju alltid är besvärlig, ej blott för de små, utan även för vårdpersonalen. Ett av fallen artade sig särskilt svårt, patienten var redan förut klen och föremål för särskild observation, blev hastigt mycket dålig och avled snart. Obduktionen utvisade en utbredd, temligen färsk lungtuberkulos, som givetvis var den närmaste dödsorsaken.

I alla fall, där döden inträffat, har obduktion verkställts, men i intet fall hava syfilitiska förändringar kunnat konstateras.

I trots av alla de svårigheter, som sålunda rest sig, har den *specifika behandlingen* av barnen fortgått efter gängse metoder, kontrollerad av systematiska undersökningar med "Wassermanns reaktion" och med sedvanligt, i stort sett gott resultat. Samma lilla patient, som i förra årsberättelsen omnämndes som lidande av syfilitisk ögonsjukdom, har även i år företett envisa symtom av densamma samt dessutom benhinneinflammation av samma ursprung på ena skenbenet; vid årsskiftet är hon emellertid väsentligt förbättrad. Detta fall måste betecknas som kanske det envisaste som vårdats å Lilla Hemmet. En liten gosse, vilken i likhet med den nyss omnämnda patienten visat envist positiv seroreaktion, har haft lätta symtom avluetisk hornhinneinflammation, vilka emellertid ganska snabbt veko för en energisk behandling.

Vid inskrivning företedde 3 barn smittosamma symtom — mukösa papler — vilka dock på sedvanligt sätt bragtes att försvinna med kraftig specifik behandling.

Alla andra barn hava varit befriade från manifesta syfilitiska symtom av smittosam natur, men några hava företett mer eller mindre svåra rubbningar av sjukdomen i inre organ, varom mera nedan.

Under året hava varit intagna summa 55 barn, 39 voro kvarliggande från föregående år, 16 hava intagits och 16 hava utskrivits, vadan 39 vid årsskiftet kvarlägo. Liksom föregående år ha av naturliga skäl de ödesdigra epidemiska sjukdomarna, vilka drabbat Lilla Hemmet, förhindrat full beläggning, vilket ju i betraktande av dess betydelse för samhällshygienen är att beklaga, men som i alla fall naturligtvis varit av en viss ekonomisk fördel, då personalen därigenom kunnat hållas något minskad och en sal kunnat vara utrymd med ty åtföljande besparing av värme och ljus m. m.

Av de utskrivna barnen voro 8 symtomfria och väl utvecklade på alla sätt. En flicka på 8 år — det barn, som av alla intagna fått stanna längst — var kroppsligen normalt utvecklad, men psykiskt något efterbliven, dock ej värre, än att hon sannolikt i detta hänseende torde kunna bliva fullt återställd — hon utskrevs nämligen till sina bildade föräldrars goda hem. Redan vid inskrivningen företedde ett barn synnerligen svåra rubbningar i form av halvsidig förlamning; då denna under behandlingen ej det minsta bättrades och det dessutom visade sig, att han var idiot, utskrevs han som obotlig till Eugeniahemmet. En liten gosse utskrevs — mot råd — på moderns begäran, ehuru han var mycket dålig och nedsatt; tack vare den nya lagen mot utbredning av könssjukdomar kunde dock modern tvingas att vidare låta behandla den lille, varom också vederbörligt läkarbetyg ingått. De återstående 5 utskrivna barnen äro de, som ovan nämnts såsom döda, 3 i influensa, 1 i difteri och 1 i lungturberkulos.

Flera äldre, utskrivna barn hava infunnit sig till undersökning. Alla hava befunnits symtomfria och givit negativ Wassermanns reaktion.

Underhållsdagarnas antal ha varit 13 047.

Utgifterna hava uppgått till kr. 38 065: 26.

Medelkostnaden per barn och dag har alltså uppgått till kr. 2: 92

Denna kostnad var år 1917	kr. 1: 51
1918	” 2: 34

Ökningen för året betingas huvudsakligen av följande poster, nämligen “löner“ med nära 4 000 kr. och “hushållet“ med över 2 000 kr. Minskning förete däremot posterna “belysning och värme“, “underhåll av byggnader“, “tvätt och renhållning“ och “förbrukningsartiklar“, såsom närmare framgår av nedanstående

T A B L Å

över

Lilla Hemmets räkenskaper för år 1919.

Inkomster:

Behållning från 1918	kr. 516 006: 86
Kontanta penningegåvor	kr. 8 450: —
Donationer enligt testamenten	” 100 623: 33
Ersättning för vårdade barn	” 1 856: —
Influtna räntor	” 28 907: 54
Kursvinst vid utlottning av Malmöstads 4 % obl.	” 1 250: —
	” 141 086: 87
	<u>Summa kronor 657 093: 73</u>

Utgifter:

Löner	kr. 11 663: 52
Hushållet	” 14 507: 64
Belysning och värme	” 7 246: 37
Beklädnad	” 344: 10
Inventarier	” 98: 30
Underhåll av byggnader	” 281: 88
Tvätt och renhållning	” 703: 67
Medicin	” 448: 58
Förbrukningsartiklar	” 162: —
Diverse	2 609: 20
	kr. 38 065: 26
Avsättning till fond för utvidgning	” 26 700: —
” ” John och Johanna Håkanssons	
fond	” 73 923: 33
	kr. 100 623: 33
	” 518 405: 14
Behållning till 1920	
	<u>Summa kronor 657 093: 73</u>

Tillgångar:

Saldo enligt kassabok	kr.	174: 41
Innestående å upp- och avskrivningsräkning i A.-B. Kreditbanken	”	7 241: 12
Obligationer och aktier	”	673 801: 46
Upplupna, ej förfallna räntor	”	1 450: —
Fastighet, värde kr. 150 000: —	”	1: —
Inventarier, ” ” 12 000: —	”	1: —
	Summa kronor	<u>682 668: 99</u>

Skulder:

Allmänna fonden	kr.	518 405: 14
Fru Galathea Lamms fond	”	10 000: —
Fond för utvidgning	”	31 715: 52
Salla och Edv. Welanders understödsfond	”	10 265: —
Sophie och Eduard Heckschers fond	”	10 000: —
Juris Dr H. Cavallis fond	”	28 360: —
John och Johanna Håkanssons fond	”	73 923: 33
	Summa kronor	<u>682 668: 99</u>

Förteckning över Lilla Hemmet tillhöriga obligationer och aktier:

A.-B. Gottlands Kalkverks	6	%	obligationer	kr.	24 000: —
” Iggesunds bruks	5	%	”	”	1 000: —
” Malmö Fören. Bryggeriers	5	%	”	”	27 000: —
” P. A. Norstedt & Söners	5	%	”	”	15 000: —
” Ytterstfors-Munksunds	6	%	”	”	19 900: —
” Wicanders Korkfabriks	5 1/2	%	”	”	30 000: —
Björneborgs stads	4	%	”	”	24 120: —
Forsbacka Järnverks Aktiebolags	5 1/2	%	”	”	30 300: —
Frånö Nya Aktiebolags	5 1/2	%	”	”	20 000: —
Göteborgs stads	6	%	”	”	40 000: —
Kockums Järnverks Aktiebolags	5	%	”	”	25 000: —
Kyrkebyns Sulfit Aktiebolags	5 1/2	%	”	”	15 000: —
Larsbo-Norns Aktiebolags	6	%	”	”	15 000: —
Malmö stads	4	%	”	”	8 250: —
Mo och Domsjö Aktiebolags	5 1/2	%	”	”	50 000: —
Sandviks Ängsågs Aktiebolags	5	%	”	”	20 000: —
Skönviks Aktiebolags	5 1/2	%	”	”	40 000: —
” ”	6	%	”	”	15 000: —
Stockholms stads	4	%	”	”	19 738: 13
			Transport kronor		<u>439 308: 13</u>

			Transport kr. 439 308: 13
Strömsnäs Bruks Aktiebolags	5 %	"	15 000: —
Svenska statens	3.6 %	"	19 780: —
" "	5 %	"	93 610: —
Sveriges Allm. Hypoteksbanks	5 %	"	22 000: —
" " "	4 %	"	9 713: 33
Trävaruaktiebolaget Svartviks	5 1/2 %	"	30 000: —
Äggfors Aktiebolags	5 1/2 %	"	15 000: —
Uddeholms Aktiebolags	5 1/2 %	"	18 600: —
Upplands Enskilda Banks kommanditlotter		"	9 750: —
Hushållsaktiebolaget Hemtrevnads aktier		"	1 000: —
Teaterobligationer		"	40: —
			<u>Summa kronor 673 801: 46</u>

Under året hava följande penningebidrag influtit från:

Apotekare V. Bruce	kr.	100: —
Herr R. J. Korsgren	"	50: —
Direktör H. Jacobsson	"	100: —
Direktör E. L. T—d	"	300: —
Fil. kand. A. H.	"	250: —
"Person, som önskar vara okänd"	"	2 000: —
"Majblomman"	"	3 000: —
"Utländsk patient"	"	1 000: —
Häradshövding O. Kinnander	"	100: —
L. S—r	"	200: —
H. S—e	"	500: —
Direktör G. Jacobsson	"	200: —
Herr John Josephsson	"	100: —
Direktör E. L. T—d	"	50: —
Konsul R. Bünsow	"	400: —
Friherrinnan Rehbinder	"	50: —
Herr R. J. Korsgren	"	50: —
		<u>Summa kronor 8 450: —</u>

Genom testamenten har Lilla Hemmet tillförts följande belopp:

Överste S. L. Heijkenskjöld	kr.	5 000: —
Harald och Fanny Zetterberg	"	10 000: —
Fru B. Hollstein	"	1 700: —
Fru Hanna Sörman	"	10 000: —
Bankir och Fru John Håkansson	"	73 923: 33
		<u>Summa kronor 100 623: 33</u>

Den sistnämnda donationen bokföres enligt bestämmelse i testamentet som en särskild fond under benämningen "John och Johanna Håkanssons fond", och de övriga donationerna, sammanlagt kronor 26 700, hava tillförts "fonden för utvidgning".

Till *julen* hava influtit följande gåvor, vilka på givarnes uttalade önskan ej bokförts som inkomst, utan använts ej endast till inköp av julklappar och "gotter" utan till inköp av diverse kläder o. dyl.:

"För inköp av julklappar åt Lilla Hemmets små patienter. — Till en avliden Barnaväns minne på hans dödsdag ¹⁶ / ₁₂ 1919"	kr.	500: —
D. G. J. (genom O. Ramstedt)	"	150: —
Dr K. M.	"	100: —
		<hr/> Summa kronor 750: —

Till alla de varmhjärtade personer, vilka sålunda på ett eller annat sätt ihågkommit Lilla Hemmet med donationer, kontanta belopp eller gåvor in natura, samt till de läkare, som oegennyttigt lämnat sitt värdefulla stöd vid sjukvården, dr Å. Melin under influensaepidemien, professor T. Hellström vid difteriens bekämpande, dr G. Kjellberg-Romanus under ordinarie läkarens sommarsesemester samt dr H. von Matérn under hela året i allehanda pediatrika spörsmål, ber styrelsen härmed få uttala sitt värdsamma varma tack, samtidigt givande uttryck åt den förhoppningen, att Lilla Hemmets vänner och gynnare fortfarande skola behålla detsamma i sin välvilliga hägkomst.

Stockholm den 28 april 1920.

E. W. DAHLGREN.

SALLA WELANDER.

KARL MARCUS.

UNO OLDENBURG.

CLAES VIRGIN.

Efter att hava genomgått styrelsens för Lilla Hemmet protokoll och räkenskaper för år 1919 ävensom värdehandlingar utan att finna anledning till anmärkning får jag härmed tillkännagiva, att jag meddelar styrelsen ansvarsfrihet för sin förvaltning under nämnda år.

Stockholm den 3 juni 1920.

VILHELM TAMM

Underståthållare.